

Berätta

Uppdraget att berätta om Guds väldiga gärningar fick redan Israels folk under ökenvandringen av Gud själv. ”När din son i framtiden frågar dig... då skall du svara ...” 5 Mos 6:20-21.

Jesus berättade när han undervisade, mer ofta än han predikade. Vad är det då att berätta? Att återge en händelse där man själv varit med eller som om man själv varit med. Med alla detaljer, allt man hörde eller såg eller kände. Då upplever åhöraren att han också är med.

Innan det fanns böcker och tidningar i varje hem var berättandet enda sättet att föra en tradition, en kunskap eller ett meddelande vidare. Berättandet har också i alla tider varit en underhållningskonst. Sagor diktades, händelser utbroderades, legender fick liv kring eldstaden där husfolket samlades under mörka kvällar. Idag finns TV, internet, serier och mp3-spelare, men berättandet har en undanskymd plats. Dock har det inte upphört att fascinera barn, det är ett säkert sätt att få dem att lyssna.

Hur gör man då?

1. Kunskap

Först och främst måste berättelsen läras in. Stoffet ska man behärska. För att kunna ge detaljer behöver man läsa om miljön också. Det finns flera böcker som handlar om hur folk levde på Jesu tid, till exempel: *Dagligt liv i Palestina*, *Svensk biblisk uppslagsbok*, Bo Giertz: *Med egna ögon* samt *Förklaringar till Nya testamentet, del 1 och 2*, bibelns noter och uppslagsdel. Församlingarna har ofta gammalt söndagsskolmaterial. Leta reda på det och studera.

2. Mål

Vad är det som berättelsen vill visa? Här ska inte innehållet anges utan det gäller att ta reda på vilket textens budskap är. Inte: Om den lame mannen, utan: Jesus har makt att förlåta synder. Samma text kan ha flera mål. I berättelsen om den lame mannen kan målet också vara: Vi kan hjälpa varandra att komma till Jesus eller Jesus har makt att bota sjuka. Men välj bara ett mål åt gången. Berättelsen kan återkomma med olika mål. Målet måste vara sant. Alltså: Jesus kan bota sjuka även idag. Inte: Jesus botar alla sjuka.

3. Uttrycksättet

Språket bör vara enkelt och vardagligt. Använd direkt anföring. Till exempel: Då sa Jesus: ”Ta din säng och gå”, inte: Då sa Jesus att han skulle ta sin säng... Utnyttja rösten, ju högre spänning desto lägre röst. Tala långsamt och gör paus emellanåt. Då hinner barnen ”se” händelserna i fantasin. Använd kroppen! Pekar någon i berättelsen, peka du med! Blir de rädda, se rädd ut. Men överdriv inte dramatiken.

4. Barngruppens placering

Se till att barnen sitter bra. Försök ha ögonkontakt med dem när du berättar. Du bör ha en lugn bakgrund, så du syns och ingenting stör.

5. Ögonvittne

För att ge berättelsen inlevelse kan man välja ut en person som får fungera som ögonvittne. Denna delger oss vad han känner och tänker, ser och hör.

Ögonvittnet måste vara med i hela berättelsen, han kan var med i bibelns version, t ex en lärjunge, men också vara påhittad, t ex en pojke eller flicka i folkmassan. Berättelsen får inte strida mot bibelns ord.

I varje berättelse kan man tänka sig flera olika ögonvittnen. Eftersom alla upplever en händelse olika, blir berättelsen beroende på vem som berättar.

6. Inledning

Precis innan berättandet börjar behövs kanske lite bakgrundskunskap. När det gäller Sackaios: Vad gör en tullindrivare, varför var han så avskydd? Knyt an till barnens värld. Hur känns det att inte få vara med, hur blir man då? Då kan de lättare känna igen glädjen när Jesus bryr sig om honom.

7. Berättelsen

Så är det dags att börja. Presentera problemet så snart som möjligt, så barnens nyfikenhet väcks. Men avslöja inte hur det går.

Ex: Sackaios hette en man som ingen tyckte om... Inte: Idag ska jag berätta om Sackaios som blev glad när Jesus besökte honom.

Bygg upp händelseförloppet i scener som avlöser varandra. Varje scen beskrivs så åskådligt och levande som möjligt. De ska vara uppbyggda så att spänningen stegras fram mot höjdpunkten. Den kommer när problemet är löst och målet nått. Var målsättningen att Jesus bryr sig om alla människor utan undantag, kommer höjdpunkten när Jesus säger till Sackaios: ”Skynda dig, idag vill jag gästa ditt hus.” Om målet är glädjen som förvandlar, blir höjdpunkten när Sackaios överdådigt lovar ge ut sina pengar. Det är en bra förberedelse att skriva ned de olika scenerna och allt ögonvittnet kan tänkas uppleva. Vill gruppen göra en dramatisering blir det en utmärkt utgångspunkt.

8. Sammanfattning

Efter höjdpunkten kommer så en kort sammanfattning, som stryker under budskapet. En sång eller bön räcker. För de större barnen kan man visa att detta gäller dem idag också. Mötet med Jesus befriar människan idag, inte bara Sackaios för länge sedan. Att vara kristen kräver att man lever som Jesus vill. Sackaios gav tillbaka, vad gör vi?

Väl föreberedd högläsning är en form av berättande, för den som inte vill och kan berätta fritt. Det uppskattar barn också.

Alla barn kan lyssna till berättelser. Därför är det en särskilt lämplig undervisningsform för blandklassen. Om klasserna är åldersindelade bör berättelserna utformas lite olika.

Lillklassen

Små barn fastnar lätt i detaljer. Se till att berättelsens huvudtanke är klar. Låt barnens frågor vänta, så att berättelsen inte styckas upp. Upprepa ord och uttryck, barn tycker om det välbekanta (jämför Bockarna Bruse). Känslorna spelar stor roll. Det betyder mer att få höra vad ögonvittnet känner än vad han tänker.

Rörelser underlättar förståelsen. Låt alla peka med, speja med handen över ögonen eller vifta med handen.

Mellanklassen

Det utåtriktade och realistiska mellanklassbarnet älskar detaljer och fakta. Berättelsen bör ha korrekt österländsk miljö med många spännade detaljer. Många berättelser är redan kända för barnen, men berätta dem igen. Mer detaljer, ett nytt ögonvittne och ett annat mål ger berättelsen nya dimensioner, låter dem fatta den på ett nytt sätt.

Ibland kan barnen få berätta och läraren låta sammanfattningen bli dagens lektion.

Storklassen

Ibland överskattas de stora barnens minne, man tror att de har hört allt. Men de behöver höra berättelser, nya och gamla. Barnens ökade förmåga att tänka, gör att välbekanta berättelser fördjupas.

□